

Larvik
kommune

Rammesak 2027-2030

Revidert nasjonalbudsjett 2026

- Prisvekst: økning fra 2,8 % i statsbudsjettet til 4,9 %
- Lønnsvekst: økning fra 4,0 % til 4,4 %
- Deflator: økning fra 3,5 % til 4,1 %
- “Økt handlingsrom” for kommunene på 0,4 mrd kr
  - For Larvik: rundt 3,5 mill kr

Kommuneproposisjonen 2027

- Realvekst i frie inntekter for kommunene på 2,8 - 3,2 mrd kr
- Skal dekke økte demografikostnader på 2,4 mrd kr
- “Økt handlingsrom” for kommunene på 0,4 - 0,8 mrd kr
  - For Larvik: 3,5 - 7,0 mill kr

Fortsatt en lavinntektskommune, men ikke lenger et “høyt utgiftsbehov”

Skatteinntekter før inntektsutjevning pr innbygger i Larvik har ligget på rundt 86 - 87 % av landssnittet i flere år
i fjor endte kommunen på 84,3 %
Hittil i år har dette falt til rundt 83 %

Utgiftsbehov

Larvik kommune hadde et utgiftsbehov i 2024 som var 1,7 % høyere enn landssnittet

Etter endringen i inntektssystemet i fjor:

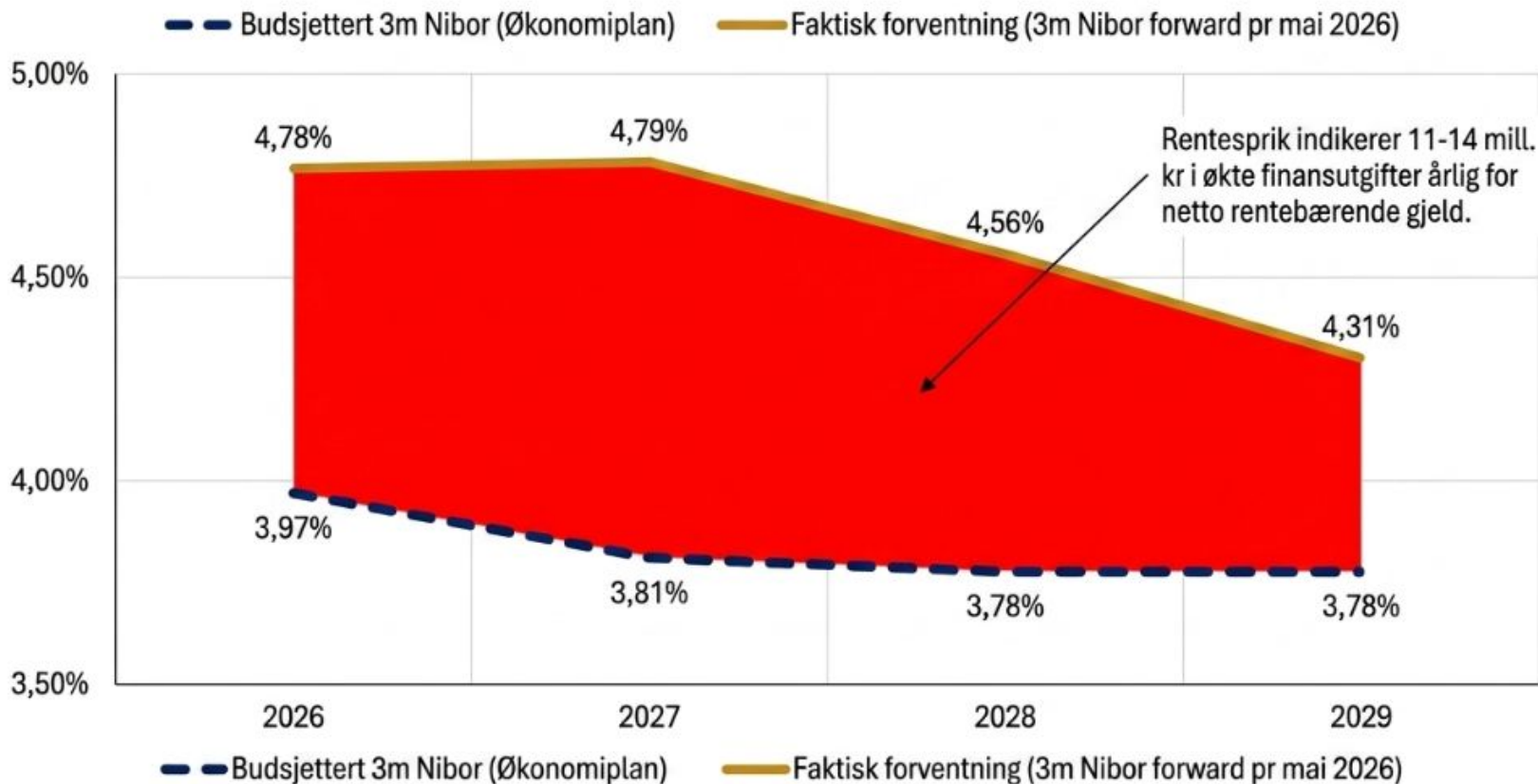
2025: ca 0,3 % høyere enn landssnittet

Grønt hefte 2026: 0,2 % høyere enn landssnittet

Iflg inntektssystemet har ikke Larvik kommune lenger et “høyt utgiftsbehov”

Renta og renteutgifter (basert på netto rentebærende gjeld på ca 1,4 mrd kr,

Nibor i dag: 4,56 %)

Minimumsavdrag

Kommunen skal årlig minimum betale avdrag på lån som beskrevet i kommuneloven § 14-18

Minimumsavdrag = Lånegjeld x avskrivninger / bokført verdi av varige driftsmidler

Nye avskrivningsregler for vann og avløp - ledningsnettets avskrives nå over 80 år (fra tidligere 40 år)

Fører til lavere minimumsavdrag, men også lavere gebyrinntekter over tid

De to må sees opp mot hverandre over tid = ingen nettogevinst for kommunekassa

Befolkningsvekst og endring

TOTAL VEKST

+1,8% (+885)

ELDREBØLGEN: STØRST VEKST

80-89 år (+30,0%)

NEDGANG I SKOLEKULL

Grunnskole (-4,3%)

BEFOLKNINGSFRAMSKRIVING 2025-2029

Aldersgruppe	2025	2026	2027	2028	2029	Endring	%
O-åringar	392	391	397	403	408	+16	▲ +4,1%
Barnehage (1-5 år)	2206	2111	2139	2092	2122	-84	▼ -3,8%
Grunnskole (6-15 år)	5332	5363	5221	5181	5101	-231	▼ -4,3%
Videregående (16-19 år)	2372	2332	2332	2338	2278	-94	▼ -4,0%
Voksne (20-66 år)	28 370	28 573	28 618	28 631	28 676	+306	▲ +1,1%
Eldre (67-79 år)	7344	7481	7491	7522	7572	+228	▲ +3,1%
Eldre (80-89 år)	2325	2484	2699	2871	3023	+698	▲ +30,0%
Eldre (90+ år)	529	502	509	540	575	+46	▲ +8,7%
Totalt	48 870	49 237	49 406	49 578	49 755	+885	+1,8%

Demografikostnader

Beregnes ved å multiplisere endringer i forventet befolkningssammensetning med dagens gjennomsnittelige enhetskostnad for ulike aldersgrupper.

Viser hva det koster å opprettholde dagens tjenestestandard når innbyggertallet, aldersfordelingen og pleiebehovet endrer seg over tid.

Men, kan ikke bare telle opp hvor mange eldre eller yngre det blir, og justere budsjettene deretter, bla grunnet:

- prognoser er basert på historiske data

- budsjetter kan ikke justeres trinnløst opp og ned i takt med endringene

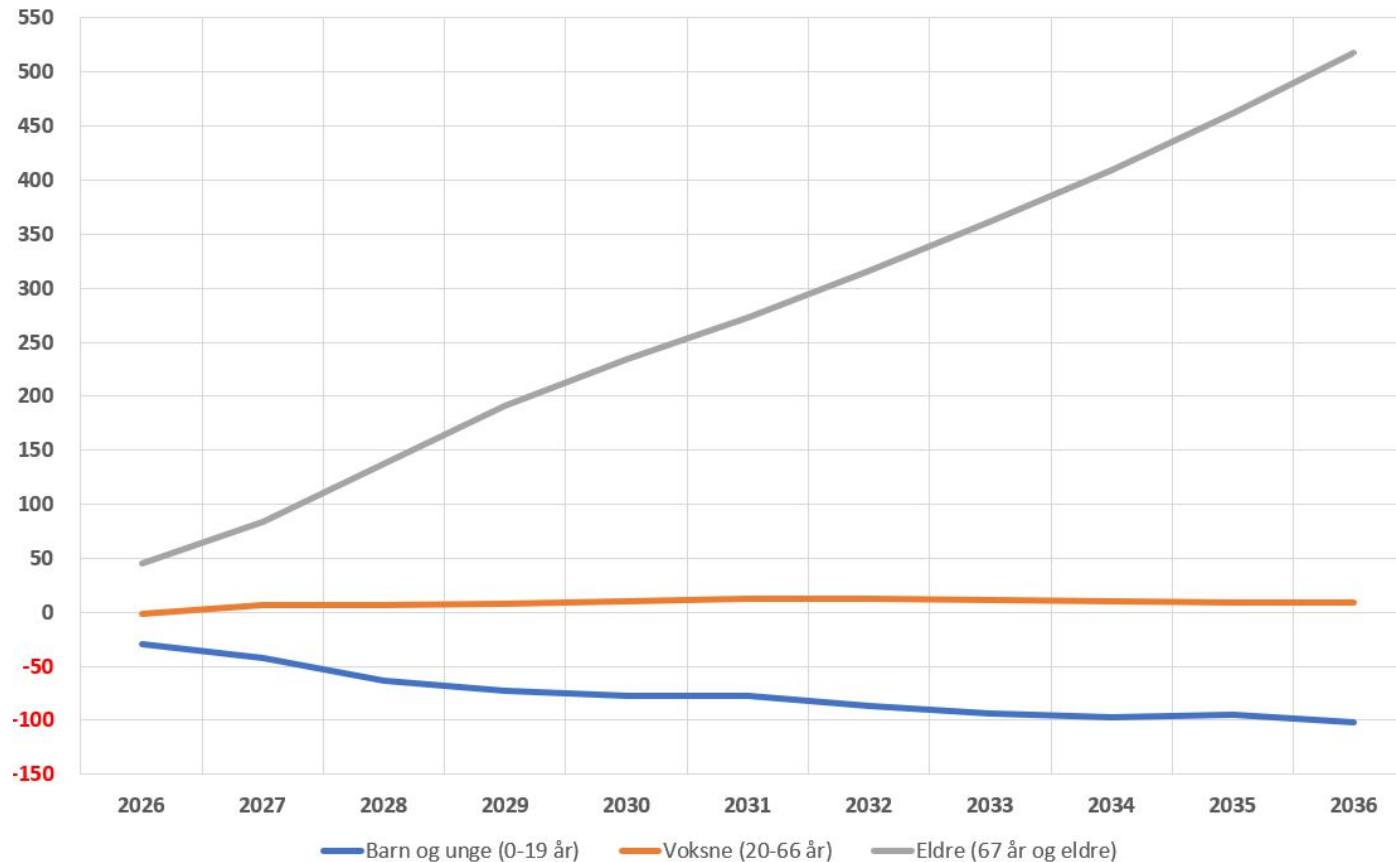
Over tid må trenden i demografikostnader likevel reflekteres i kommunens budsjetter for å ivareta det økonomiske handlingsrommet.

DEMOGRAFIKOSTNADER FOR PERIODEN 2027–2030

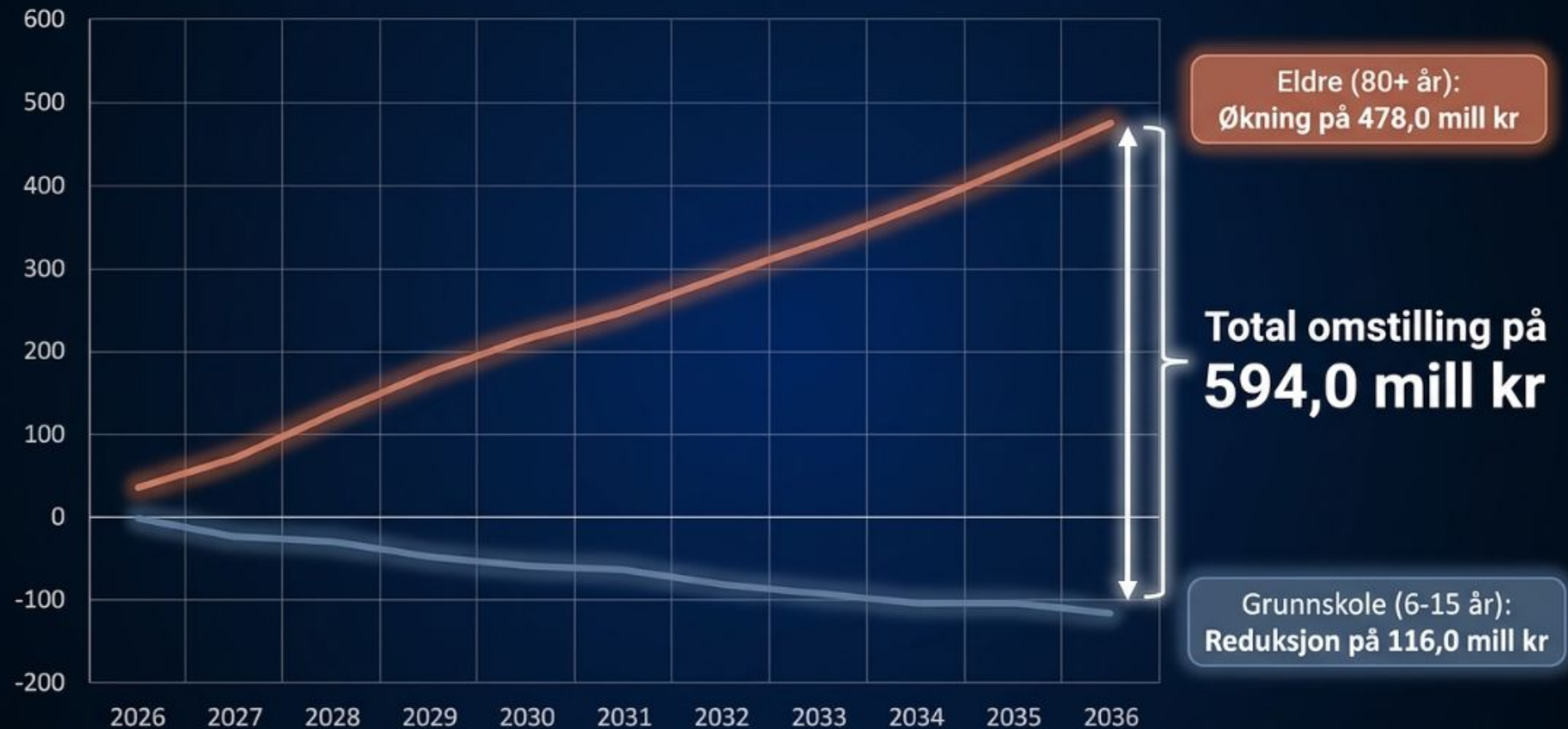
Tall i hele tusen

Aldersgruppe	2027	2028	2029	2030	Totalt
0-åringar	-1 163	581	484	484	388
Barnehage (1–5 år)	8 175	-14 497	7 426	8 634	9 738
Grunnskole (6–15 år)	-18 519	-7 716	-15 432	-10 995	-52 663
Videregående (16–19 år)	-1 715	266	-1 609	-2 166	-5 223
Voksne (20–66 år)	7 419	668	1 336	1 686	11 110
Eldre (67–79 år)	1 002	2 070	3 338	4 206	10 616
Eldre (67–79 år)	1 002	2 070	3 338	4 206	10 616
Eldre (80–89 år)	44 065	38 086	33 658	27 015	142 824
Eldre (90+ år)	-6 458	14 299	16 144	12 454	36 440
Total	32 807	33 759	45 346	41 317	153 229

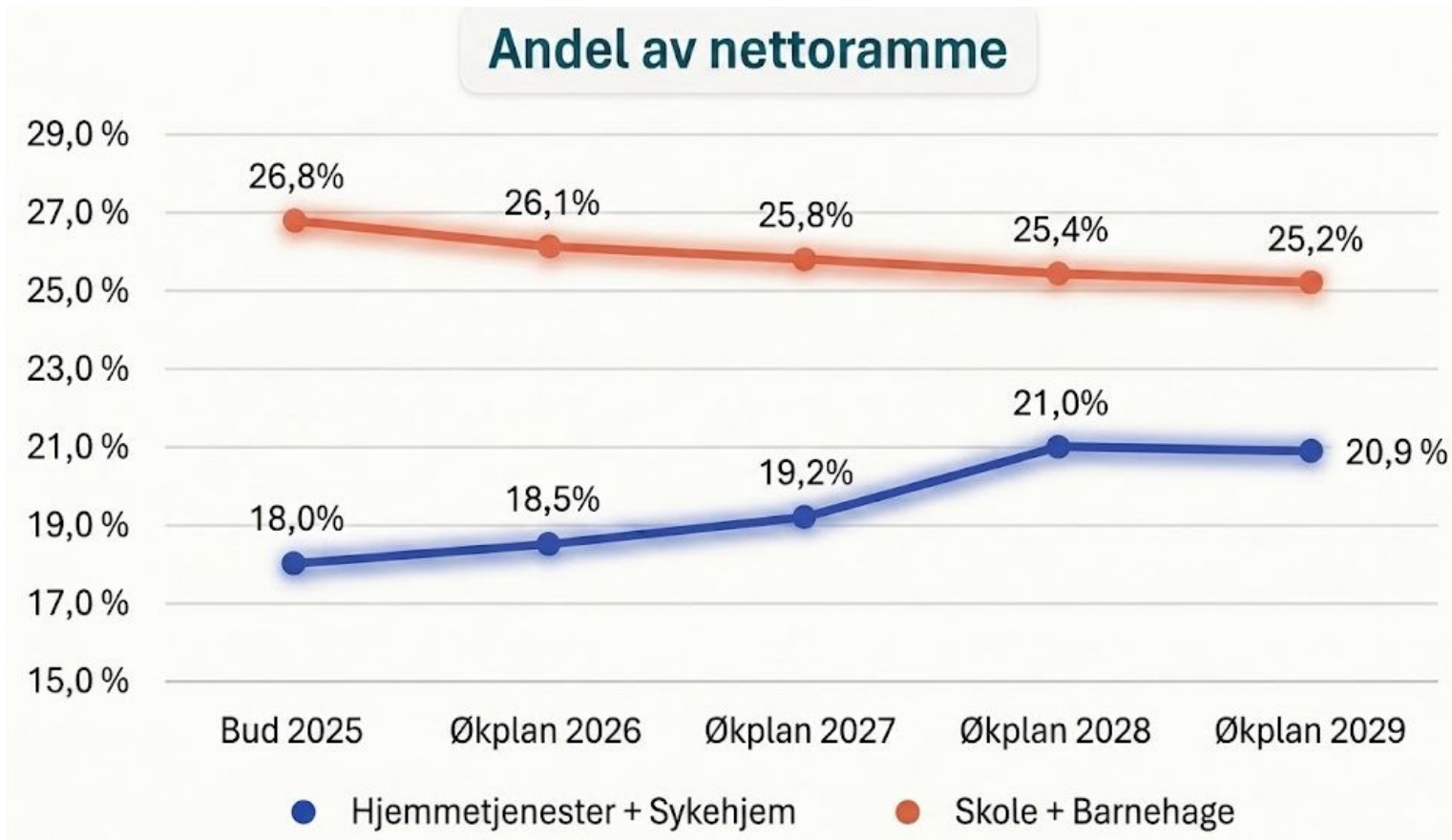
Akkumulert endring demografikostnader

Endring i demografikostnader frem mot 2036

Andel av nettorammer 2025-2029

Den strukturelle omstillingen (Oppvekst til Helse)

Behov (Neste 10 år): Krav om flytting av nesten 60 mill. kr årlig mellom sektorene.

Status i dagens HØP (2026-2029)			
	Økt behov		Innarbeidet
Eldre (80+)	176 mill. kr		106 mill. kr
Grunnskole (6-15)	Redusert behov 45 mill. kr		30 mill. kr

Konsekvens:

Dagens dimensjonering av oppvekstsektoren (arealer og bygg) kan ikke opprettholdes dersom eldreomsorgen skal finansieres. Arealutnyttelse må intensiveres.

Kommuneloven

Kapittel 14. Økonomiforvaltning

OVERSIKT

VIS ALLE PUNKTER

§ 14-1. Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen

Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling.

Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

§ 14-2. Kommunestyrets og fylkestingets plikter

Kommunestyret og fylkestinget skal selv vedta

- a. økonomiplanen og årsbudsjettet
- b. årsregnskapene og årsberetningene
- c. finansielle måltall for utviklingen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi
- d. regler for økonomiforvaltningen (økonomireglement)
- e. regler for finans- og gjeldsforvaltningen (finansreglement).

De finansielle styringsmålene (Grunnmuren)

1. Handlingsregelen

Lånegjelda skal ikke vokse mer enn driftsinntektene (Egenkapital ved investering: 15 %).

2. Netto driftsresultat

Årlig mål på 1,5 % av driftsinntektene.

3. Disposisjonsfond

Skal minimum utgjøre 5 % av driftsinntektene.

4. Kjernegjeld

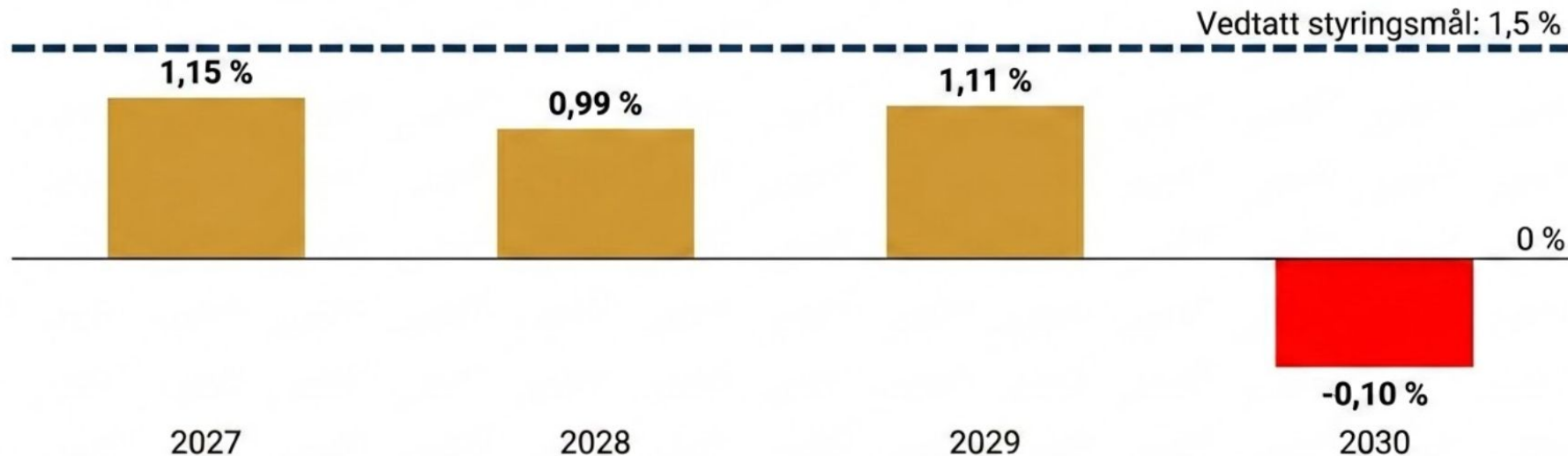
Skal på sikt ikke utgjøre mer enn 70 % av frie inntekter.

Hvorfor 1,5 % resultatgrad?

	Opprettholdt styringsmål ($\geq 1,5\%$) 	Vedvarende lavt resultat ($< 1,5\%$)
Investeringer	Egenkapitalkrav (15 %) ivaretas.	Planlagte investeringer må utsettes eller reduseres.
Gjeld	Kjernegjeld reduseres gradvis mot 70 %.	Gjeldsvekst overstiger inntektsvekst. Økt renteeksponering.
Buffer	Disposisjonsfond opprettholdes $> 5\%$.	Fond tappes systematisk for å dekke løpende inntektsbortfall.
Langsiktig	Demografiskifte og omstrukturering finansieres.	Lovpålagte tjenester risikerer underfinansiering grunnet bundet kapital.

Fremskrevet netto driftsresultat inkludert identifiserte utfordringer

Oppsummert

- Fortsatt omstilling er ikke et valg, men en nødvendighet pga bla demografi og økonomi.
- Kommuneproposisjonen signaliserer ikke økt handlingsrom for kommunene fremover. Merkostnader/mindreinntekter må løses med interne omprioriteringer.
- Målet om 1,5 % resultatmargin videreføres fra HØP 2026-2029.
  - Vurderes som nødvendig for å sikre en sunn og solid kommuneøkonomi og for å kunne realisere langsiktige planer.
  - De tre andre finansielle styringsmålene opprettholdes som tidligere vedtatt (handlingsregel for lånegjeld, frie delen av disposisjonsfondet, nivået på kjernegjeld)